

УДК 376-047.272

DOI 10.32626/2413-2578.2024-24.129-140

Мостовий Любомир

аспірант кафедри сурдопедагогіки та сурдопсихології,
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова,
м. Київ, Україна

ВАЖЛИВІ АСПЕКТИ РОБОТИ СУРДОПЕДАГОГА В СИСТЕМІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

У статті автор висвітлює значення та важливість роботи сурдопедагога в системі загальної середньої освіти з дітьми які мають порушення слуху. Розкриває важливі аспекти роботи фахівця та виклики які постають в процесі супроводу дітей із особливим потребами.

Автор відзначає, що у контексті розвитку освіти в Україні та її інтеграції в європейський простір особливо важливим стає забезпечення високо кваліфікованими фахівцями-сурдопедагогами, здатними ефективно працювати з дітьми з порушеннями слуху у закладах загальної освіти. Сучасне суспільство вимагає розробку спеціальних методик, які допомагають дітям і дорослим із порушенням слуху розвивати мовленнєві, когнітивні та соціальні навички для успішної подальшої інтеграції.

Автор засвідчує, що сурдопедагогіка має велике освітнє значення адже створює методики та освітні програми для розвитку дітей із порушенням слуху, враховуючи їхні індивідуальні потреби та зону найближчого розвитку. Що в свою чергу допомагає забезпечити доступ до якісної освіти в спеціальних школах та класах з інклюзивною формою навчання, дозволяючи таким дітям навчатися на рівні зі своїми однолітками.

У статті автор зазначає, що використання природної для глухих дітей мови, а саме жестової мови, в освітньому процесі дозволяє забезпечити повноцінне навчання та розвиток дітей з порушенням слуху. Це сприяє їхній соціалізації, когнітивному розвитку та інтеграції в суспільство, водночас зберігаючи культурну ідентичність. Жестова мова виступає важливим інструментом для створення інклюзивного та рівноправного освітнього середовища для таких осіб.

Автор наголошує на тому, що важливою є роль фахівця-сурдопедагога в процесі навчання дітей із порушенням слуху, особливо

за умови інклюзивного навчання у закладі загальної освіти. У сучасній загальноосвітній школі інклюзія стає стандартом, що відкриває нові можливості для дітей із особливими освітніми потребами. Сурдопедагог допомагає створювати інклюзивне середовище, забезпечує підтримку учнів із порушенням слуху в процесі навчання, сприяє їхній соціалізації та адаптації в колективі.

Ключові слова: сурдопедагог; діти із порушеним слухом; заклад загальної освіти; жестова мова; кохлеарні імпланти; навчання.

ВСТУП

Постановка проблеми. Система освіти в Україні є ключовою складовою національного та духовного відродження суспільства. Вона спрямована на формування покоління громадян, здатних зберігати та розвивати національні культурні цінності, підтримувати громадянське суспільство та сприяти зміцненню незалежної, соціальної та правової держави, яка є частиною європейської та світової спільноти. Одна з сучасних світових тенденцій - це забезпечення соціальної адаптації осіб з особливими потребами, зокрема осіб із порушеннями слуху. В українському суспільстві формується нова освітня й культурна норма - повага та підтримка людей із порушенням слуху. У контексті розвитку освіти в Україні та її інтеграції в європейський простір особливо важливим стає забезпечення високо кваліфікованими фахівцями-сурдопедагогами, здатними ефективно працювати з дітьми з порушеннями слуху у закладах загальної освіти. В даному контексті важливо визначити важливі аспекти роботи сурдопедагога в системі загальної середньої освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасних психолого-педагогічних дослідженнях вітчизняні та зарубіжні науковці аналізують теоретичні й практичні аспекти роботи сурдопедагогів у навчальних закладах, а також методики навчання та виховання дітей з порушенням слуху. Серед авторів, які активно вивчають ці питання, варто відзначити таких сурдопедагогів: Горлачов О.С., Гренюк Л.С., Жук В.В., Круглик О.П., Литовченко С.В., Луцько К.В., Таранченко О.М., Тимофієнко Н.В., Шевченко В.М., Дмитрієва О.І. та ін.

Метою дослідження є проаналізувати важливі аспекти роботи сурдопедагога в системі загальної середньої освіти та окреслити коло фахових компетенцій, необхідних для реалізації завдань у роботі із дітьми із порушенням слуху.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Виклад основного матеріалу. Сурдопедагогіка як спеціальна галузь педагогіки має на меті розвиток і підтримку дітей з порушеннями слуху. В сучасних умовах інклюзивного навчання сурдопедагог стає важливою ланкою в забезпеченні якісної освіти для учнів із сенсорними порушеннями. У статті розглянемо основні аспекти роботи сурдопедагога в системі загальної середньої освіти. Саме сурдопедагогіка як наука має велике значення для суспільства, адже вона досліджує методи навчання, виховання та соціальної адаптації дітей із порушенням слуху. Її роль полягає в розробці спеціальних методик, які допомагають таким дітям і дорослим розвивати мовленнєві, когнітивні та соціальні навички для успішної інтеграції в суспільство. Особливо гостро, це питання постало у нашій країні під час військових дій і збільшенні кількості осіб які мають порушення слуху та потребують відповідної допомоги і супроводу [1, с. 176].

Варто зазначити важливі аспекти сурдопедагогіки як науки та їх значення в процесі навчання дітей із порушенням слухом в закладі загальної освіти. Сурдопедагогіка має велике освітнє значення адже створює методики та освітні програми для розвитку дітей із порушенням слуху, враховуючи їхні індивідуальні потреби та зону найближчого розвитку. Що, в свою чергу, допомагає забезпечити доступ до якісної освіти в спеціальних школах та класах з інклюзивною формою навчання, дозволяючи таким дітям навчатися на рівні зі своїми однолітками.

Сурдопедагогіка як наука має важливе соціальне значення, вона сприяє інтеграції осіб із порушенням слуху в суспільство. Розробляє стратегії для адаптації осіб із порушенням слухом до соціального середовища, підтримуючи їх у формуванні комунікативних навичок, здатності до самостійного життя та професійної діяльності. Також вона має велике психологічне значення. Сурдопедагогіка вивчає особливості психологічного розвитку дітей із порушенням слуху та розробляє підходи до формування позитивної самооцінки, соціальної компетенції та емоційного благополуччя. Це важливо для запобігання соціальній ізоляції та підтримки емоційного здоров'я таких людей. Також вона має важливе культурне значення. Важливим аспектом сурдопедагогіки є збереження й розвиток культурної спадщини осіб із порушенням слуху, зокрема жестової мови, яка є невід'ємною частиною їхньої ідентичності. Таким чином, сурдопедагогіка забезпечує рівний доступ до освіти та соціалізації для людей із порушенням слуху, створюючи умови для їхньої повноцінної участі в суспільстві [2, с. 56].

Важливою є роль фахівця-сурдопедагога в процесі навчання дітей із порушенням слуху, особливо за умови інклюзивного навчання. У сучасній загальноосвітній школі інклюзія стає стандартом, що відкриває нові можливості для дітей із особливими освітніми потребами. Сурдопедагог має допомагати створювати інклюзивне середовище, забезпечує підтримку учнів із порушенням слуху в процесі навчання, сприяти їхній соціалізації та адаптації в колективі. Зокрема, він має надавати такі послуги: підтримка індивідуальних освітніх планів, сурдопедагог разом із вчителями працює над розробкою та впровадженням індивідуальної програми розвитку та індивідуальним навчальним планом для дітей з порушенням слуху, консультуючи фахівців про особливі потреби дітей та організацію адекватного простору для навчання дитини. Допомагає адаптувати навчальну програму таким чином, щоб вона була зрозумілою та доступною для дитини та допомагала у навчання і засвоєнні знань, умінь та навичок [3, с. 60].

Важливим в роботі з дітьми з порушенням слуху є відповідні методи та підходи у роботі сурдопедагога. Сурдопедагог застосовує різноманітні методи для забезпечення ефективної комунікації та навчання дітей із порушеннями слуху. Використання жестової мови є важливим компонентом роботи сурдопедагога, особливо для дітей, які мають глибокі порушення слуху. Використання жестової мови в процесі навчання є ключовим аспектом для забезпечення ефективного навчання та розвитку дітей з порушенням слуху. Жестова мова виступає не лише як засіб комунікації, а й як інструмент пізнання світу, розвитку мислення та формування соціальних зв'язків. Жестова мова є природною формою спілкування для людей з глухотою або значними порушеннями слуху. Використання жестової мови в навчальному процесі дозволяє дітям із порушенням слуху повноцінно сприймати навчальний матеріал, брати участь у класних дискусіях та взаємодіяти з учителями й однолітками. Навчання за допомогою жестової мови сприяє розвитку когнітивних навичок, включаючи логічне мислення, пам'ять, увагу та здатність аналізувати інформацію. Діти засвоюють нові знання через зорові та тактильні стимули, що дозволяє їм краще сприймати інформацію візуально [3, с. 66].

Багато сурдопедагогів підтримують модель двомовного навчання, коли діти з порушенням слуху вивчають жестову мову і національну мову (письмову або звукову). Це допомагає їм розвивати мовленнєві навички, засвоювати граматичні правила та навчатися читанню і письму. Такий підхід дозволяє дітям бути активними учасниками як у глухій, так і в чуучій спільноті. Використання жестової мови в освітніх закладах також сприяє соціалізації дітей з порушенням слуху. Це допомагає їм встановлювати контакти з однолітками та вчителями та

створює рівні умови для участі в навчальному процесі. У школах, де використовується жести́ва мова, забезпечується інклюзивне середовище, що сприяє взаєморозумінню між учнями з різними можливостями.

Саме тому, використання жести́вої мови в освітньому процесі дозволяє забезпечити повноцінне навчання та розвиток дітей з порушенням слуху. Це сприяє їхній соціалізації, когнітивному розвитку та інтеграції в суспільство, водночас зберігаючи культурну ідентичність. Жести́ва мова є важливим інструментом для створення інклюзивного та рівноправного освітнього середовища [4, с. 41].

Застосування сучасних слухових апаратів, кохлеарних імплантів та інших технічних засобів значно покращує комунікацію та участь дітей у навчальному процесі і відіграє важливу роль у їхньому розвитку, навчанні та соціалізації. Слухові апарати є одним із найпоширеніших засобів для покращення слуху у дітей із частковою втратою слуху. Вони підсилюють звуки, роблячи їх доступними для сприйняття дитиною. Сучасні слухові апарати мають кілька важливих особливостей, таких як: цифрова обробка звуку, що дозволяє краще адаптувати пристрій до потреб конкретної дитини, зокрема підсилювати певні частоти або фільтрувати фонові шуми та інтеграція з іншими технологіями, адже багато сучасних слухових апаратів можуть підключатися до смартфонів, телевізорів або комп'ютерів, що дозволяє дитині використовувати їх у різних ситуаціях [5, с. 95].

Кохлеарні імпланти використовуються для дітей із важкими або глибокими формами втрати слуху, коли слухові апарати не можуть забезпечити достатнього покращення. Імплант працює шляхом перетворення звукових сигналів у електричні імпульси, які стимулюють слуховий нерв. Основні переваги кохлеарних імплантів:

- Відновлення слухового сприймання - імплант дозволяє дітям, які зовсім не чуять або чуять дуже слабо, сприймати звуки та розпізнавати мовлення.

- Раннє втручання - кохлеарні імпланти зазвичай встановлюють дітям у ранньому віці, що дозволяє їм розвивати мовленнєві навички на рівні з однолітками.

- Мовленнєвий розвиток - завдяки імпланту дитина може активно розвивати мовлення, що позитивно впливає на її навчання та соціалізацію [5, с. 105].

Варто зазначити, що застосування сучасних слухових апаратів, кохлеарних імплантів та інших технічних засобів має велике значення для дітей із порушенням слуху. Ці технології не лише покращують їхню здатність чути, але й сприяють мовленнєвому розвитку, соціалізації та успішній інтеграції в освітнє середовище й суспільство загалом. Раннє використання цих засобів дозволяє забезпечити

повноцінний розвиток і максимально реалізувати потенціал дитини [6, с. 112].

Створення візуально адаптованих матеріалів, таких як схеми, малюнки, інфографіки, для покращення сприйняття інформації. Оскільки сприйняття світу таких дітей орієнтоване більше на зорові канали, використання цих матеріалів може значно полегшити процес навчання і розвитку. Візуальні матеріали, такі як схеми та інфографіки, полегшують розуміння складних концепцій. Діти з порушенням слуху можуть мати труднощі з розумінням вербальних пояснень, але чіткі та яскраві візуальні зображення допомагають структурувати й запам'ятовувати нову інформацію. Барвисті схеми, малюнки та інфографіки стимулюють інтерес до навчального матеріалу. Вони допомагають підтримувати увагу дітей і сприяють кращому залученню до навчального процесу. Візуально адаптовані матеріали можуть спонукати дитину до активного навчання та взаємодії з матеріалом. Візуалізація абстрактних понять робить їх більш доступними для розуміння. Наприклад, математичні операції можна зобразити у вигляді графічних схем або блоків, що дозволяє дитині легко уявити процес і зрозуміти його суть. Візуально адаптовані матеріали можуть допомогти дітям з порушенням слуху розвивати мовленнєві навички. Використання карток для позначення слів і понять допомагає засвоювати нову лексику. Наприклад, інфографіка може пояснювати процеси чи явища, додаючи до зображень текстові пояснення жестовою мовою [7 с. 54].

Для досягнення успішної інтеграції дитини в освітній процес сурдопедагог активно співпрацює з іншими фахівцями, такими як психологи, логопеди, соціальні педагоги, а також із батьками дитини. До міждисциплінарної співпраці належить координація дій між педагогами і фахівцями для комплексної підтримки дитини та надання консультацій батькам щодо методів навчання вдома, використання жестової мови і слухових апаратів.

Як у кожній роботі із дітьми, які мають особливі освітні потреби, робота сурдопедагога супроводжується певними викликами, такими як недостатність ресурсів; відсутність підготовленого персоналу та складність організації інклюзивного середовища; відсутність належної кількості сурдопедагогів у багатьох загальноосвітніх школах; недостатнє фінансування на закупівлю спеціального обладнання та навчальних матеріалів; соціальні та психологічні труднощі, з якими можуть зустрічатися діти з порушенням слуху та їхні батьки. Усі виклики мають вирішувати державні органи влади, а державна підтримка таких фахівців має бути на високому рівні [8, с. 183].

Зазначимо, що діти з порушенням слуху потребують особливого підходу в навчальному процесі, оскільки їхні потреби суттєво

відрізняються від дітей без сенсорних порушень. У системі освіти важливу роль відіграє створення інклюзивного середовища, яке забезпечить цим дітям рівний доступ до знань і можливостей для розвитку. Робота з дітьми з порушенням слуху в освітньому закладі потребує залучення відповідних фахівців, адаптації навчальних програм і технологічних засобів. Інклюзивне навчання передбачає створення умов, за яких діти з особливими освітніми потребами можуть навчатися разом з іншими дітьми в загальноосвітніх закладах. Основне завдання інклюзивного середовища – забезпечити комфорт для всіх учнів та уникнути дискримінації. У класах необхідно передбачити певні фізичні зміни, наприклад, акустичні системи, підсилювачі звуку, спеціальні візуальні сигнали для залучення уваги дитини. Важливо, щоб діти з порушенням слуху почували себе рівноправними членами колективу. Організація спільних заходів, групових проєктів та активна взаємодія з іншими учнями сприяє їхній соціалізації. Усім цим змінам сприяє сурдопедагог під час організації роботи з дітьми із порушенням слуху консультуючи фахівців [9, с. 236].

Для того щоб діти з порушенням слуху могли повноцінно засвоювати матеріал, необхідно адаптувати навчальні програми та методи навчання. Як ми зазначили вище, важливу роль у навчанні таких дітей відіграють візуальні матеріали – інфографіки, презентації, малюнки, схеми, а також відео з субтитрами. Це допомагає компенсувати відсутність або знижену здатність до сприйняття звукової інформації. Якщо дитина використовує жестову мову, важливо, щоб викладачі володіли хоча б основами жестової мови. Сурдопедагоги можуть допомогти вчителям навчитися базовим знакам для кращого спілкування з дитиною. У класі можуть використовуватися спеціальні слухові пристрої (слухові апарати, кохлеарні імпланти), а також спеціалізовані системи, що дозволяють краще чути голос вчителя [10, с. 71].

Кожна дитина з порушенням слуху має свої особливості, тому важливо розробляти індивідуальні освітні плани відповідно до її потреб. Залежно від ступеня втрати слуху (часткова, значна або повна глухота), підхід до навчання буде відрізнятися. Дітям із частковою втратою слуху можуть допомагати слухові апарати, тоді як дітям з повною глухотою буде необхідна підтримка жестової мови та візуальних матеріалів. Діти з порушенням слуху можуть потребувати більше часу для засвоєння нового матеріалу, тому важливо враховувати їхній індивідуальний темп навчання.

Сурдопедагог забезпечує освітню та психологічну підтримку як дітям, так і педагогам та батькам. Сурдопедагог допомагає дитині опанувати мову – чи то жестову, чи то звукову, залежно від

можливостей дитини. Також він працює над розвитком слухомовленнєвих навичок. Сурдопедагог допомагає дитині подолати психологічні бар'єри, які можуть виникати через порушення слуху, а також сприяє її соціальній інтеграції в колектив. У роботі з дітьми з порушенням слуху беруть участь не лише вчителі та сурдопедагоги, але й інші фахівці, які забезпечують комплексний підхід до розвитку дитини [10, с. 72].

Батьки відіграють важливу роль у процесі навчання та розвитку дитини з порушенням слуху. Школа має забезпечувати тісну співпрацю з батьками, надаючи їм рекомендації та поради щодо підтримки дитини вдома. Батьки мають отримувати консультації від сурдопедагога щодо того, як допомогти дитині навчатися вдома, використовувати слухові пристрої та жестову мову. Батьки також можуть потребувати підтримки для того, щоб краще зрозуміти потреби своєї дитини та допомогти їй у соціальній інтеграції [9, с. 240].

Сурдопедагог відіграє вирішальну роль у навчанні та розвитку дитини з порушенням слуху, оскільки він забезпечує спеціальну підтримку, необхідну для адаптації дитини в навчальному середовищі та суспільстві. Ця роль багатогранна і охоплює такі важливі аспекти як:

- Освітня підтримка. Одним із головних завдань сурдопедагога є забезпечення дитини з порушенням слуху доступом до якісної освіти, враховуючи її індивідуальні потреби.

- Індивідуальний підхід. Кожна дитина з порушенням слуху має різний рівень втрати слуху, тому сурдопедагог працює над тим, щоб навчальна програма відповідала її можливостям та здібностям.

- Комунікативна підтримка. Розвиток комунікації є одним із ключових завдань у роботі з дітьми, які мають порушення слуху. Сурдопедагог відіграє важливу роль у навчанні дітей ефективно спілкуватися. Якщо дитина не може використовувати звукову мову через значну втрату слуху, сурдопедагог допомагає їй опанувати жестову мову як основний спосіб комунікації. Для дітей з частковою втратою слуху сурдопедагог працює над розвитком слухо-мовленнєвих навичок, включаючи артикуляцію, розуміння і виразність мовлення.

- Соціальна інтеграція. Сурдопедагог допомагає дитині адаптуватися до навколишнього середовища та активно взаємодіяти з однолітками, використовуючи вербальні та невербальні засоби спілкування.

- Емоційно-психологічна підтримка. Діти з порушенням слуху можуть зустрічатися з труднощами в соціалізації, а також відчувати емоційні та психологічні виклики через свою відмінність. Сурдопедагог допомагає підтримувати емоційну рівновагу та соціальне

благополуччя дитини.

- Формування у дитини впевненості в собі. Сурдопедагог заохочує дитину до активної участі в шкільному житті, підтримуючи її самовпевненість та відчуття власної цінності.

- Підтримка в подоланні соціальних бар'єрів. Діти з порушеннями слуху можуть відчувати себе ізольованими або не прийнятими в колективі. Сурдопедагог допомагає їм розвивати соціальні навички та інтегруватися в колектив.

- Робота з емоційним станом. У випадках, коли дитина відчуває тривогу, стрес або інші емоційні труднощі, сурдопедагог забезпечує необхідну психологічну підтримку [8, с. 56].

Саме тому, роль сурдопедагога в роботі з дітьми з порушенням слуху є незамінною. Сурдопедагог допомагає дітям адаптуватися до навчального середовища, розвивати мовленнєві навички, соціалізуватися та забезпечує психологічну підтримку. Завдяки його роботі діти отримують рівні можливості для освіти й розвитку, що сприяє їхній успішній інтеграції в суспільство.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Отже, можемо констатувати, що робота з дітьми з порушенням слуху в закладі освіти потребує комплексного підходу, що включає адаптацію навчальних програм, створення інклюзивного середовища та активну співпрацю між педагогами, спеціалістами та батьками. Сурдопедагог відіграє ключову роль у цьому процесі, допомагаючи дитині засвоювати знання, розвивати комунікативні навички та успішно адаптуватися в суспільстві. Роль сурдопедагога в роботі з дітьми з порушенням слуху є надзвичайно важливою та багатогранною. Сурдопедагог не лише забезпечує навчання дитини, але й підтримує її у всіх аспектах життя – від комунікації до соціальної інтеграції та емоційного благополуччя. Завдяки професіоналізму сурдопедагогів діти з порушенням слуху отримують можливість розвиватися, навчатися та інтегруватися в суспільство. Сурдопедагог є ключовим елементом інклюзивного процесу, його робота спрямована на забезпечення рівного доступу до освіти для дітей із порушеннями слуху. Виклики, що виникають, вимагають не лише професійної підготовки, але й глибокого розуміння індивідуальних потреб кожної дитини. Ефективна співпраця між педагогами, батьками та іншими фахівцями є запорукою успіху інклюзивного навчання. А це в свою чергу потребує подальших досліджень в даній сфері.

Перспективами подальших досліджень вбачаємо дослідження ефективності підготовки сурдопедагога до роботи з дітьми з порушенням слуху.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

[1]. Бондар В. (2011). Проблеми корекційного навчання у спеціальній педагогіці. Київ. Наш час. 176 с. Дитина зі світу тиші: на допомогу батьками нечуючої дитини: науково-методичний посібник. 2005. Укл. Н. А. Зборовська та ін. за ред. С. В. Кульбиди. Київ: СПКТБ УТОГ. 183 с.

[2]. Шевченко В. (2013). Сучасні методи реабілітації дітей з порушеннями слуху. *Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови*. наук.-метод. зб.: Вип. 4. Частина 1. за ред. В.В. Засенка, А.А. Колупаєвої. Кіровоград: Імекс-ЛТД. С. 95-102.

[3]. Коломоець А. (2020). Досвід застосування української жестової мови як засобу навчання вчителями і вихователями навчально-реабілітаційного центру «Сузір'я ДОР». *Збірник наукових праць ЛОГОС*, С. 41- 45.

[4]. Круглик О. (2019). Інноваційні технології формування міжособистісних стосунків у дітей з кохлеарними імплантами. Анімалотерапія в контексті розвитку сучасних методів комплексної реабілітації. Київ: Альтант. 54 с.

[5]. Шевченко В. (2021). Кохлеарна імплантація та реабілітація осіб з кохлеарними імплантами: навч.-метод. посіб. Київ. 112 с.

[6]. Колупаєва, О., Таранченко О. (2019). Навчання дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі: навчально-методичний посібник, Харків, Україна: «Ранок», С.112-113.

[7]. Кульбіда С. (2020). Освітній дискурс білінгвального навчання в спеціальних закладах для осіб з порушеннями слуху. *Збірник наукових праць ЛОГОС*. С. 71-72.

[8]. Жук В. (2021). Корекційно-розвивальна робота у комплексному супроводі дітей з кохлеарними імплантами. Збірник матеріалів VII Міжнародного конгресу зі спеціальної педагогіки та психології «Діти з особливими потребами: від рівних прав до рівних можливостей». (Київ. 7-8 жовтня 2021року). Київ, С. 236-240.

[9]. Зборовська Н. (2014). Особливості соціальної ситуації розвитку та мовної компетентності учнів з порушеннями слуху. *Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови*, 6. Київ, С. 60-66.

[10]. Литовченко С., Жук В., Федоренко О., Таранченко О. (2018). Дитина з порушенням слуху. Харків: Вид-во «Ранок», ВГ «Кенгуру». 56 с.

IMPORTANT ASPECTS OF THE WORK OF A EDUCATOR OF THE DEAF IN THE SYSTEM OF GENERAL SECANDARY EDUCATION

Lyubomyr Mostovyi

Postgraduate Student at the Department of
Deaf Pedagogy and Deaf Psychology,
Mikhailo Dragomanov National University,
Kyiv, Ukraine

In the article, the author highlights the significance and importance of the work of a sign language teacher in the system of general secondary education with children with hearing impairment. The author reveals important aspects of the specialist's work and the challenges that arise in the process of supporting children with special needs.

The author notes that in the context of the development of education in Ukraine and its integration into the European space, it is especially important to provide highly qualified resource teachers who are able to work effectively with children with hearing impairments in general education institutions. Modern society requires the development of special methods that help children and adults with hearing impairments develop speech, cognitive and social skills for successful further integration.

The author shows that sign language pedagogy is of great educational importance because it creates methods and educational programs for the development of children with hearing impairment, taking into account their individual needs and the area of immediate development. This, in turn, helps to ensure access to quality education in special schools and classes with inclusive education, allowing such children to study on an equal footing with their peers.

In the article, the author notes that the use of a language natural to deaf children, namely sign language, in the educational process allows for the full education and development of children with hearing impairment. This contributes to their socialization, cognitive development and integration into society, while preserving their cultural identity. Sign language is an important tool for creating an inclusive and equitable educational environment for such individuals.

The author emphasizes the importance of the role of a specialist in the process of teaching children with hearing impairment, especially in the context of inclusive education in a general education institution. In a modern secondary school, inclusion is becoming a standard, opening up new opportunities for children with special educational needs. A sign language teacher helps to create an inclusive environment, provides support for students with hearing impairment in the learning process, and promotes their socialization and adaptation in the team.

Key words: sign language teacher; children with hearing impairment; general education institution; sign language; cochlear implants; education.

REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

[1]. Bondar V. (2011). Problemy korekciynogo navchannya u specialnij pedagogici. Kyyiv. Nash chas. 176 s. Dytna zi svitu tyshi: na dopomogu batkamy nechuyuchoyi dytyny: naukovo-metodychnyj posibnyk. 2005. Ukl. N. A. Zborovska ta in. za red. S. V. Kulbidy. Kyyiv: SPKTB UTOG. 183 s. [in Ukrainian].

[2]. Shevchenko V. (2013). Suchasni metody rehabilitaciyi ditej z porushennyamy sluhu. Osvita osib z osoblyvymy potrebamy: shlyaxy rozbudovy. nauk.-metod. zb.: Vyp. 4. Chastyna 1. za red. V.V. Zasenka, A.A. Kolupayevoyi. Kirovograd: Imeks-LTD. S. 95-102. [in Ukrainian].

[3]. Kolomoyecz A. (2020). Dosvid zastosuvannya ukrayinskoyi zhestovoyi movy yak zasobu navchannya vchytelyamy i vyhovatelyamy navchalno-reabilitacijnogo centru «Suzirya DOR». Zbirnyk naukovyx pracz ΛOGOΣ, S. 41- 45. [in Ukrainian].

[4]. Kruglyk O. (2019). Innovacijni tehnologiyi formuvannya mizhosobystisnyh stosunkiv u ditej z kohlearnymy implantamy. Animaloterapiya v konteksti rozvytku suchasnyh metodiv kompleksnoyi rehabilitaciyi. Kyyiv: Al`tant. 54 s. [in Ukrainian].

[5]. Shevchenko V. (2021). Kohlearna implantaciya ta rehabilitaciya osib z kohlearnymy implantamy: navch.-metod. posib. Kyyiv. 112 s. [in Ukrainian].

[6]. Kolupayeva O., Taranchenko O. (2019). Navchannya ditej z osoblyvymy osvritnimy potrebamy v inklyuzyvnomu seredovyshchi: navchalno-metodychnyj posibnyk, Kharkiv, Ukrayina: «Ranok», S.112-113. [in Ukrainian].

[7]. Kulbida S. (2020). Osvitnij diskurs bilingvalnogo navchannya v specialnyh zakladah dlya osib z porushennyamy sluhu. Zbirnyk naukovykh pracz ΛOGOΣ. S. 71-72. [in Ukrainian].

[8]. Zhuk V. (2021). Korekciyno-rozvyvalna robota u kompleksnomu suprovodi ditej z kohlearnymy implantamy. Zbirnyk materialiv VII Mizhnarodnogo kongresu zi specialnoyi pedagogiky ta psykologiyi «Dity z osoblyvymy potrebamy: vid rivnyh prav do rivnyh mozhlivostej». (Kyyiv. 7-8 zhovtnya 2021roku). Kyyiv, S. 236-240. [in Ukrainian].

[9]. Zborovska, N. (2014). Osoblyvosti socialnoyi sytuaciyi rozvytku ta movnoyi kompetentnosti uchniv z porushennyamy` sluxu. Osvita osib z osoblyvymy potrebamy: shlyahy rozbudovy, 6. Kyyiv, S. 60-66. [in Ukrainian].

[10]. Lytovchenko S., Zhuk V., Fedorenko O., Taranchenko O. (2018). Dytna z porushennyam sluhu. Xarkiv: Vyd-vo «Ranok», VG «Kenguru». 56 s. [in Ukrainian].